

ЗБІРНИК НАУКОВИХ СТАТЕЙ МАГІСТРІВ

Частина 1

**Полтава
2021**

**Вищий навчальний заклад Укоопспілки
«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ»
(ПУЕТ)**

ЗБІРНИК НАУКОВИХ СТАТЕЙ МАГІСТРІВ

Частина 1

**Полтава
ПУЕТ
2021**

УДК 339.1+640+664+37+657+005+004+80(062.552)

3-41

Друкується відповідно до Наказу по університету № 140-Н від 25 серпня 2021 р.

Редакційна колегія:

Головний редактор – **О. О. Нестуля**, д. і. н., професор, ректор Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі» (ПУЕТ).

Заступник головного редактора – **О. В. Манжура**, д. е. н., доцент, проректор з науково-педагогічної роботи ПУЕТ.

Відповідальний секретар – **Н. М. Бобух**, д. філол. н., професор, завідувач кафедри української, іноземних мов та перекладу ПУЕТ.

Відповідальний редактор:

А. С. Ткаченко, к. т. н., директор Навчально-наукового інституту денної освіти ПУЕТ.

Члени редакційної колегії:

Л. М. Шимановська-Діаніч, д. е. н., професор, завідувач кафедри менеджменту ПУЕТ;

Т. В. Онішко, д. і. н., професор, завідувач сектору документознавства та інформаційної діяльності в економічних системах кафедри менеджменту ПУЕТ;

Л. С. Франко, ст. викладач, завідувач кафедри міжнародної економіки та міжнародних економічних відносин ПУЕТ;

М. Є. Розоза, д. е. н., професор, завідувач кафедри економічної кібернетики, бізнес-економіки та інформаційних систем ПУЕТ;

Т. А. Костишина, д. е. н., професор, завідувач кафедри управління персоналом, економіки праці та економічної теорії ПУЕТ;

Г. В. Лаврик, д. ю. н., професор, завідувач кафедри правознавства ПУЕТ;

О. В. Ольховська, к. ф.-м. н., завідувач кафедри комп'ютерних наук та інформаційних технологій ПУЕТ;

О. В. Яріш, к. е. н., доцент, завідувач кафедри фінансів та банківської справи ПУЕТ;

А. І. Мілька, к. е. н., доцент, завідувач кафедри бухгалтерського обліку і аудиту ПУЕТ;

Н. В. Карпенко, д. е. н., професор, завідувач кафедри маркетингу ПУЕТ;

Г. О. Бірта, д. с.-г. н., професор, завідувач кафедри товарознавства, біотехнології, експертизи та митної справи ПУЕТ;

Г. П. Хомич, д. т. н., професор, завідувач кафедри технологій харчових виробництв і ресторанного господарства ПУЕТ;

Т. В. Капліна, д. т. н., професор, завідувач кафедри готельно-ресторанної та курортної справи ПУЕТ;

Г. П. Скляр, д. е. н., професор, завідувач кафедри туристичного та готельного бізнесу ПУЕТ;

І. М. Петренко, д. і. н., професор, завідувач кафедри педагогіки та суспільних наук ПУЕТ.

Збірник наукових статей магістрів. Навчально-науковий
3-41 інститут денної освіти : у 2 ч. – Полтава : ПУЕТ, 2021. – Ч. 1. –
334 с.

ISBN 978-966-184-417-8

У збірнику представлено результати наукових досліджень магістрів спеціальностей: Підприємництво, торгівля та біржова діяльність; Готельно-ресторанна справа; Харчові технології; Освітні педагогічні науки; Облік і оподаткування; Менеджмент; Інформаційна, бібліотечна та архівна справа; Публічне управління та адміністрування; Комп'ютерні науки; Філологія; Фінанси, банківська справа та страхування; Економіка; Підприємництво, торгівля та біржова діяльність; Товарознавство та експертиза в митній справі; Маркетинг.

УДК 339.1+640+664+37+657+005+004+80(062.552)

Матеріали друкуються в авторській редакції мовами оригіналів.

За виклад, зміст і достовірність матеріалів відповідальні автори.

Розповсюдження та тиражування без офіційного дозволу ПУЕТ заборонено

ISBN 978-966-184-417-8

© Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі», 2021

Богдан Я. С., Кононец Н. В. Формування ключових компетентностей майбутніх фахівців готельно-ресторанної справи як педагогічна проблема	119
Бондар С. П., Усанов І. В. Сучасні інноваційні підходи в навчальному процесі.....	124
Бондаренко В. С., Тодорова І. С. Особливості соціалізації студентів в умовах дистанційного навчання	129
Бузила М. М., Усанов І. В. Формування педагогічної свідомості майбутніх викладачів закладів вищої освіти	134
Бутенко К. А., Усанов І. В. Полікультурна освіта в сучасному вітчизняному педагогічному дискурсі.....	139
Варі Н. П., Тодорова І. С. Сучасні інноваційні технології та їх використання в навчальній діяльності	144
Веремійчик А. А., Усанов І. В. Конструктивні функції конфлікту	152
Воскобойник А. В., Кононец Н. В. Організаційно-методичні умови управління діловими комунікаціями в колективі в межах інноваційної діяльності закладу вищої освіти	157
Гриценко В. С., Кононец Н. В. Аналіз досвіду формування комунікативної компетентності у майбутніх фахівців готельного бізнесу	163
Гроза В. А., Усанов І. В. Проектна діяльність як педагогічна умова формування проектної компетентності майбутніх фахівців з інформаційної, бібліотечної та архівної справи	167
Денисенко В. В., Усанов І. В. Інформаційне середовище як фактор змін університетської освіти.....	171
Деркач А. Г., Усанов І. В. Музейна педагогіка в практиці сучасного закладу вищої освіти	178
Ємець В. Т., Шара С. О. Застосування інтерактивних технологій навчання (на прикладі викладання харчових технологій для студентів напрямку «Професійна освіта»).....	184

5. Кононец Н. В. Компетентнісний підхід у професійній діяльності: електронний посібник для самостійної роботи та дистанційного навчання студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 07 Управління та адміністрування спеціальності 073 Менеджмент освітньої програми Менеджмент (Управління навчальним закладом) / Кононец Н. В., Гриньова М. В. – Полтава, 2021. – 26 с.
6. Мармаза О. І. Менеджмент освітньої організації / Мармаза О. І. – Харків : ТОВ «Щедра садиба», 2017. – 126 с.
7. Сас Н. М. Тенденції професійної підготовки майбутніх керівників навчальних закладів до інноваційного управління (теоретико-методологічний аспект): дис. ... д-ра пед. н.: спеціальність 13.00.04 – «Теорія та методика професійної освіти» / Сас Н. М. – Черкаси, 2015. – 558 с.
8. Kononets N., Ichenko O., Mokliak V. Future teachers resource-based learning system: experience of higher education institutions in Poltava city, Ukraine. Turkish Online Journal of Distance Education-TOJDE. July 2020. ISSN 1302-6488. – Vol. 21, № 3, Article 14. – P. 199–220.

УДК 378

АНАЛІЗ ДОСВІДУ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ГОТЕЛЬНОГО БІЗНЕСУ

***В. С. Гриценко**, магістр спеціальності Освітні, педагогічні науки освітня програма «Педагогіка вищої школи»*

***Н. В. Кононец**, д. пед. н., доцент кафедри педагогіки та суспільних наук – науковий керівник*

Вищий навчальний заклад Укоопспілки Полтавський університет економіки і торгівлі

Анотація. Статтю присвячено питанням формування комунікативної компетентності у майбутніх фахівців сфери готельного бізнесу. Акцент зроблено на підборі ефективних педагогічних інструментів, зокрема проектних методів навчання.

Ключові слова: комунікативна компетентність, педагогічні засоби, педагогічні методи, готельний бізнес.

Abstract. The article is devoted to the formation of communicative competence in future professionals in the field of tourism.

Emphasis is placed on the selection of effective pedagogical tools such as project methods, training cards, professional tasks, videos, etc.

Key words: communicative competence, pedagogical means, pedagogical methods, sphere of tourism.

Постановка проблеми. Головною вимогою до фахівців сфери готельного бізнесу висунуто володіння основами професійної етики, правилами міжнародних етичних норм. Однак оволодіння лише соціальними нормами не свідчить про високу культуру обслуговування. Уміння самостійно виробляти правила спілкування з клієнтами, розуміти себе та інших – ось у чому суть культури людських відносин і вищий тип моральної регуляції поведінки. Тому постає проблема формування системи підготовки майбутніх фахівців сфери готельного бізнесу, зокрема їх комунікативної компетентності.

Аналіз основних досліджень і публікацій. Проблема підготовки майбутніх фахівців сфери готельного бізнесу є однією з найбільш актуальних серед досліджень науковців, що прослідковується в роботах таких вчених як М. П. Кузнецов, М. А. Андрєєва, К. П. Іваніціна, А. С. Даленковській, Е. П. Морозова, А. А. Вишневська, М. Wasilewska, R. Jawerska, D. Dombrowka і ін.

Формулювання мети. Метою статті є аналіз досвіду формування комунікативної компетентності у майбутніх фахівців сфери готельного бізнесу.

Виклад основного матеріалу дослідження. Провідну роль у професійній діяльності фахівця сфери готельного бізнесу відіграє рівень сформованості комунікативної компетентності, адже володіння професійними знаннями й уміннями, а також високий рівень загальної та комунікативної культури є запорукою успіху спеціаліста будь-якої сфери.

Тому важливим аспектом в навчальному процесі закладу вищої освіти є формування комунікативної компетентності як невід'ємної складової комунікативної культури і, відповідно, професійної характеристики особистості.

Поняття «компетентність» тісно переплітається із поняттям «компетенція». Проте необхідно їх чітко розмежовувати. Так,

термін «компетентність» уживається на позначення інтелектуально й особистісно обумовленої спроможності людини до практичної діяльності. У свою чергу, «компетенція» є складовою цієї спроможності і являє собою сукупність знань, умінь і навичок. Компетентність – це актуальний прояв компетенції [2].

Отже, компетентність кожної людини виражається у володінні нею відповідною компетенцією. Комунікативна компетенція забезпечує успішність комунікативної діяльності завдяки засобам мови, яка вивчається, відповідно до мети й ситуації спілкування в межах будь-якої сфери діяльності. Поняття комунікативної компетенції є поєднанням усіх компонентів, які створюють ситуації спілкування. Це необхідні для студентів, майбутніх фахівців сфери готельного бізнесу, власні програми мовленнєвої поведінки.

На заняттях з мови у студентів формуються різні види компетенцій, на яких базується й комунікативна компетенція. Серед них виділяють:

а) лінгвістичну (мовну) компетенцію – сукупність знань про мовну систему, про правила функціонування мовленнєвих одиниць у мовленні та вміння користуватися цією системою з метою вираження власних міркувань в усній та писемній формі, а також розуміння чужих думок;

б) мовленнєву компетенцію – володіння способами формування й формулювання думок за допомогою мови, які допомагають розуміти думки інших людей та висловлювати власні судження в різноманітних комунікативних ситуаціях;

в) соціокультурну компетенцію – знання студентами національнокультурних особливостей соціальної та мовленнєвої поведінки носіїв мови, їх звичаїв, традицій, етикету, історії, культури країни тощо;

г) соціальну компетенцію – вміння орієнтуватися в різних комунікативних ситуаціях, вміння спілкуватися із людьми та правильно будувати своє висловлювання відповідно до мети спілкування й комунікативних намірів мовця;

д) дискурсивну компетенцію – здатність студента використовувати комунікативні стратегії для побудови й інтерпретації тексту;

е) предметну компетенцію – здатність орієнтуватися у спілкуванні відповідно до сфери людської діяльності;

ж) професійна компетенція – забезпечує здатність до успішної професійної діяльності [1].

Комунікативна компетентність студентів являє собою сукупність різних компетенцій (лінгвістичної, фонетичної, морфологічної, синтаксичної і лексикологічної), які визначають правила вербальної та невербальної взаємодії та соціолінгвістичної спрямованості.

Основними складовими комунікативної компетентності фахівця сфери готельного бізнесу є:

- володіння мовними якостями та особливостями мовленнєвої поведінки;

- ефективне використання жанрового розмаїття професійного мовлення;

- володіння логічними й мовними засобами аргументації;

- знання законів спілкування в різноманітних ділових та професійних ситуаціях;

- уміння вести телефонні розмови, ділові бесіди, ділове листування тощо [1].

Висновки. Отже, формування комунікативної компетентності майбутніх фахівців є важливим завданням освітнього процесу. Рівень сформованості комунікативної компетентності залежить від мети оволодіння мовою, інтересів і мотивації студентів, видів комунікативної діяльності, обраних ролей тощо. Комунікативна компетентність поєднує різні види компетенцій, опанування яких є необхідним для забезпечення ефективного процесу професійної комунікації.

Список використаних джерел

1. Андрієвська В. В. Комунікативна компетентність психолога: методологічні засади дослідження / Андрієвська В. В. // Особистість у сучасному світі: III Всеукраїнський конгрес з міжнародною участю. – Київ : ДП «Інформаційно-аналітичне агентство», 2014.
2. Антоненко І. Важливість компетентнісного підходу в вищій освіті [Електронний ресурс] / Антоненко І. URL: <http://www.stationline>.

org.ua/pedagog/106/19402-vazhlyvist-kompetentnssnogo-pidxodu-v-vishhij-osviti/html. – Назва з екрана.

3. Носова І. О. Тренінгові методи у розвитку професійних компетенцій фахівців готельноресторанної справи / Носова І. О., Хаєт Л. Г. // Інформаційні технології в освіті, науці та виробництві. – 2013. – Вип. 1 (2).

УДК 378.091.313:005.336.2

ПРОЄКТНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ПЕДАГОГІЧНА УМОВА ФОРМУВАННЯ ПРОЄКТНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ІНФОРМАЦІЙНОЇ, БІБЛІОТЕЧНОЇ ТА АРХІВНОЇ СПРАВИ

***В. А. Гроза**, магістр спеціальності Освітні, педагогічні науки освітня програма «Педагогіка вищої школи»*

***І. В. Усанов**, к. філос. н., доцент – науковий керівник*

Анотація. У статті розглянуто проблему формування практико орієнтованих професійних компетентностей майбутніх фахівців з інформаційної, бібліотечної та архівної справи, зокрема проєктної компетентності як окремого складника їх професійної компетентності.

Ключові слова: проєктна діяльність; професійна компетентність; проєктна компетентність; педагогічні умови; майбутні фахівці з інформаційної, бібліотечної та архівної справи.

Abstract. The article considers the problem of formation of practice-oriented professional competencies of future specialists in information, library and archival affairs, in particular project competence as a separate component of their professional competence.

Key words: project activity; professional competence; project competence; pedagogical conditions; future specialists in information, library and archival affairs.

Постановка проблеми. Актуальність дослідження зумовлена особливостями сучасного соціально-економічного розвитку країни, що підвищує вимоги до фахівців бібліотечно-інформаційної та архівної галузі та передбачає необхідність оновлення змісту їхньої професійної підготовки згідно зі світовими стандартами.